

Wzd café Technologie en onvrijwillige zorg

door
Irme de Bonth
Jeroen Schumacher
experts Wzd Vilans

Sta even stil bij
zorg en dwang

2022

‘Wat gaan we doen?’

1. Mindset Wzd en technologie
2. Reflectie
3. Hoe in de praktijk?
4. Vragen?

Wat vind jij?

Gesloten afdelingen zijn niet
meer van deze tijd!

Hoe kijken we naar
technologie vanuit de Wzd?

Kenmerken van de Wet zorg en dwang

1. Kijk naar het individu niet naar de groep
2. Kijk naar wie de persoon is als mens en wat hij/zij belangrijk vindt
3. Vergroot de vrijheid waar het kan
4. Voorkóm om zorg te leveren waar iemand zich tegen verzet (= onvrijwillige zorg) én zoek alternatieven
5. En als het écht niet anders kan, overleg en werk zorgvuldig, multidisciplinair én met cliënt en naasten (stappenplan Wzd)
6. Blijf kijken of de situatie verandert, er nieuwe inzichten en alternatieven komen (blijven evalueren)
7. Vind samen een balans voor vrijheid en veiligheid

9 categorieën van onvrijwillige zorg

1 Toedienen van vocht, voeding en medicatie, medische handelingen

2 Beperken van de bewegings-vrijheid

3 Insluiten

4 Toezicht houden op betrokkenen

5 Onderzoek aan kleding of lichaam

6 Onderzoek van de woon- of verblijfsruimte op gedrag beïnvloedende middelen of gevaarlijke voorwerpen

7 Controleren op middelen die het gedrag beïnvloeden

8 Beperken van de vrijheid om het eigen leven in te richten

9 Beperken van het recht op het ontvangen van bezoek

‘Voorbeelden van technologie om vrijheid te vergroten’

Sensortechnologie in de thuiszorg

‘Met het gebruik van sensortechnologie in de thuiszorg proberen we de grens van vrijheid te verschuiven tot een moment dat thuis wonen geen veilige optie meer is. (Silverein)

Leefcirkels

‘Wij denken dat leefcirkels bijdragen aan minder interne verhuizingen, ondanks veranderende zorgvragen.’ (AxionContinu)

De toepassing van Leefcirkels XL,

waarbij ook gebruik wordt gemaakt van GPS, kan ervoor zorgen dat cliënten ook langer kunnen blijven wonen op de locatie waar zij op dat moment woonachtig zijn. (De Wever)

‘Voorbeelden van technologie om vrijheid te vergroten’

Slaaprobots

Zo hebben we positieve ervaringen met slaaprobots. Deze bleken een rustgevend effect te hebben op het slaappatroon van cliënten, omdat ze zich veiliger voelen. (Silverein)

GPS technologie

‘Een verhuizing naar een setting waar door technische toepassingen wel mogelijkheden zijn om je veilig (buitenshuis) te verplaatsen, is voor een cliënt en naasten vaak een makkelijkere stap om te maken, dan een woonplek waar de deuren gesloten zijn.’ (De Wever)

Sensorpaaltjes

‘Momenteel hebben we vrij veel sensoren voornamelijk ingezet met als reden valgevaar en het tijdig signaleren hiervan. We willen dit met de vernieuwde techniek anders organiseren: waarbij de bewoner uit bed kan gaan, en wij pas in actie komen na een vooraf ingestelde tijd. Zodat we een hoop sensorpaaltjes die nu te pas en te onpas afgaan kunnen weghalen.’ (Het Laar)

Zorgvuldig inzetten van technologie

Wat doe je altijd

- ✓ Ga samen het gesprek aan!
- ✓ Vraagt altijd om een overweging per situatie. Kijk of het past voor déze cliënt in deze situatie.
- ✓ Voor de inzet van toezichthoudende domotica, zoals een camera, is van tevoren toestemming nodig van de cliënt of zijn vertegenwoordiger.
- ✓ Goede informatievoorziening aan de cliënt en zijn naasten is hierbij heel belangrijk.

Wat doe je bij 'verzet'

- ✓ **Verzet** een cliënt zich tegen deze vorm van technologie? Dan is sprake van onvrijwillige zorg en volg je het stappenplan Wzd
- ✓ **Let op!** Beperk je de bewegingsvrijheid of sluit je een **wilsonbekwame** cliënt in, dan volg je áltijd het stappenplan Wzd (art 2.2) ook al is er geen verzet

Schrijf-oefening!

Stel je werkt op een gesloten afdeling en we gaan morgen de deuren openen:

- *Wat betekent het voor de cliënt?*

Schrijf-oefening!

Stel je werkt op een gesloten afdeling en we gaan morgen de deuren openen:

- *Wat is voor jou en je collega's het meest spannend?*

‘Hoe pas ik zorgtechnologie toe?’

- ✓ Technologie een middel is, geen doel.
- ✓ Technologie is niet de start, maar sluitstuk van beleid.
- ✓ Het gesprek over vrijheid, veiligheid en het gedrag en de cultuur van de organisatie is hierbij essentieel. Het zal je maar gebeuren dat in je avonddienst een bewoner wegloopt. Hoe ga je om met emoties, hoe reageert het management in bepaalde situaties? Hoe neem je de familie mee, die soms expliciet vraagt om een gesloten deur?
- ✓ Houdt rekening met mooie, inspirerende én moeilijke vraagstukken!
- ✓ Dús, met alleen de gesloten deur vervangen door een leefcirkel ben je er niet.

Wat dan wel?

15 x to do

1. Betrek vanaf het begin cliënt, familie en medewerkers in het proces. Zij kennen hun naasten weten wat in praktijk het beste werkt én geef hen inzicht in hoe de techniek zelf werkt
2. Vergeet de ondersteunende diensten en facilitaire diensten niet
3. Heb aandacht voor alle verschillende gezichtspunten
4. Heb aandacht voor de gevolgen van de verandering en mogelijke angst hiervoor
5. Het je doel helder: Wat willen we er eigenlijk mee bereiken voor onze cliënten?
6. Realiseer je dat het een nieuwe manier van denken en werken is die in de hoofden van de betrokken medewerkers gaan zitten en dat kost tijd.
7. Neem een kijkje op een andere locatie, zien is geloven!

15 x to do

8. Organiseer een goed bereikbare vraagbaak en expertgroep en stel deze breed samen
9. Zorg voor een digitale en fysieke infrastructuur, wifi
10. Denk aan digivaardigheden medewerkers, wat is de beste toepassing voor deze cliënt, inzet digicoach
11. Zorg voor een logische samenhang in systemen. Integreer met bestaande technologie, zoals het verpleegoproepsysteem. Met het doel zoveel mogelijk één systeem waarmee medewerkers makkelijk kunnen werken.'
12. Communiceer in begrijpelijke taal aan de verschillende doelgroepen.
13. Houdt rekening met dilemma's uitdagingen en vind in praktijk creatieve oplossingen.
14. Spreek uit dat fouten maken mag én leer ervan!

15 x to do

15. Kijk naar de realiteit van alle dag

‘Het is ook best spannend om een deur van een tot dan toe gesloten afdeling open te zetten.’ Tegelijkertijd betekent dat niet meteen dat iedereen ook door die open deur stapt’.

‘Onze ervaring is dat het vergroten van bewegingsruimte er niet direct toe leidt dat cliënten die ruimte ook benutten.’ Meestal is dat pas het geval als medewerkers hen stimuleren, omdat voor iedereen geldt dat het lastig is om patronen en gewoonten los te laten.

‘Zowel medewerkers als naasten moeten gaan vertrouwen op een systeem dat een melding geeft,. ‘De techniek is niet zozeer het punt, maar meer het vertrouwen in die techniek. De gedragscomponent blijft een heel belangrijke hierin, omdat we zo gewend zijn geweest om op een bepaalde manier zorg te verlenen.’

Casussen / vragen?

Helpdesk (vragen?) www.dwangindezorg.nl

Zorg voor beter: <https://www.zorgvoorbeter.nl/zorg-en-dwang>

Sta even stil bij
zorg en dwang

Technologie & onvrijwillige zorg

Ga het gesprek aan over vrijheid, veiligheid, gedrag en cultuur.

Tech is een middel, geen doel op zich!

Tech is niet de start, maar het sluitstuk van beleid.

Hoe pas je zorgtechnologie toe?

Houd rekening met inspirerende en moeilijke vraagstukken.

Met alleen de gesloten deur vervangen door een leefcirkel ben je er niet.

Artikelen Wzd & technologie

SCAN ME

Casus-checker

SCAN ME

15 tips om gesloten afdeling te 'openen'

SCAN ME